

ASO BAŞKANI'NDAN GÜÇLÜ DESTEK VURGUSU

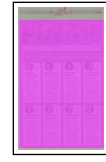
Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı **Seyit Ardiç**, 2024 yılında Türk sanayisinin gelişimine yönelik beklentilerini ve hedeflerini paylaştı. Ardiç, yeni yılda özellikle teknolojik alanda yatırımların teşvik edilmesi için devletin daha güçlü destek sağlamasının önemine vurgu yaptı.

Türk sanayisi Dönüşüm içerisinde 2024 yılının sanayi sektörü için yapısal reformlar ve kalifiye iş gücü açığının giderilmesi yönünde önemli adımlar atılması gerektiğini belirtti. Ayrıca, Türk sanayisinin yeşil ve dijital dönüşüm süreçlerine hız kazandırılması gerektiğinin altını çizdi.

Devletle Sağlıklı İşbirliği Önemli ASO Başkanı, ekonominin sürdürülebilir büyümesi için devlet ile iş dünyası arasındaki sağlıklı iş birliğinin ve iletişimin önemine dikkat çekti. Ardiç, ekonomik istikrarın, düşük enflasyon ve faiz oranlarının yanı sıra, yatırımcı güveninin sağlanmasının kritik olduğunu ifade etti. **Seyit Ardiç**, sanayideki "beceri uyuşmazlığı" ve "işsizlik" sorunlarının çözümüne yönelik eğitim sisteminde reform yapılmasının önemine işaret



ederek, 2024 yılında Türkiye'nin daha güçlü bir ülke olma hedefine ulaşmak için sanayicilerin üretim, istihdam ve ihracat odaklı çalışmaya devam edeceklerini vurguladı.



POZİTİF

AYRIŞMAY SÜRDÜRECEĞİZ



İş dünyası temsilcileri 2024 yılı beklentilerini **Yeni Afağ** için yazdı. Türkiye'nin geçtiğimiz yıl yaşanan olumsuzluklara rağmen ekonomisini büyütmeyi başardığının altını çizen iş dünyası temsilcileri, 2024 yılında daha fazla ticaret için kolları sıvadıklarını dile getirdi. Yapılan açıklamalarda yabancı yatırımcı ilgisinin de 2024'te hızla artmasının beklendiği vurgulandı. İş dünyasının açıklamaları şu şekilde:



İstanbul
Ticaret Odası
(İTO) Başkanı:
**ŞEKİB
AVDAGIÇ**

Enflasyonda dengeleme yılı

2024 yılında bir yandan enflasyonla mücadele ederken bir yandan da üretimin, istihdamın ve ihracatın önceliklendirildiği politikaların bir denge içinde götürülmesini önemsiyor ve gerekli buluyoruz. Türkiye ekonomisi, yüksek enflasyonla mücadeleyle önceki yıllara göre dengeleme sürecinde. 2024'ün ilk yarısı itibarıyla reel sektörde farklı enstrümanlarla desteklenmesini önemli ve gerekli buluyoruz. Fiyat ve finansal istikrarın sağlanabilmesi için geçici de olsa bazı zorluklar yaşanacaktır. Bu zorlu sürecin ardından kavuşacağımız istikrar, yeniden toparlanmanın yolunu açacak en güçlü kazanımdır olacaktır.

EN BÜYÜK AVANTAJ GÜÇLÜ İLETİŞİM

Yeni ekonomi yönetiminin en büyük avantajı, iş dünyasına kurduğu iletişim olacaktır. Güçlü bir diyalog mekanizmasının tesisi, hem alınan bir kararın, varsa muhtemel olumsuz sonuçlarını doğmadan ortadan kaldıracak, hem de ciddi zaman tasarrufu sağlayacaktır.



MÜSİAD
Genel
Başkanı:
**MAHMUT
ASMALI**

Motivasyonumuz oldukça yüksek

Rusya-Ukrayna Savaşının küresel enerji ve emtia fiyatları üzerinde oluşturduğu baskı ve artış kaydeden döviz kurunun da üretim maliyetleri üzerindeki etkisiyle, fiyatlar genel düzeyinde son dönemde ciddi artışlar gözlemlendi. Elbette Türkiye ekonomisi için enflasyonist sürecin henüz sonuna gelmiş değil. Öte yandan önceki ekonomilerle birlikte ülkemizin de enflasyon sorunuyla yüzleştiği ve parasal sıkılaştırma sürecinde olduğu böyle bir dönemde, Türkiye ekonomisinin büyüme hızının artması takdir edilmeye değer bir gelişme. Yüzde 5,9'luk büyüme, 2024 yılı için motivasyon kaynağı olacaktır.

TÜRKİYE KÜRESEL BİR GÜÇE DÖNÜŞTÜ

Türkiye, küresel bir güç dönüşümü başardı. İhracat bayağına 200'den fazla ülkeye ulaşıran, ekonomiden altyapı ve sehirleşmeye, eğitime sağlığa kadar birçok sahada oldukça büyük atılım yapan Türkiye'nin, bu başarısını önümüzde dönemde de sürdürürse, dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına gireceğine inanıyoruz.



ASKON
Genel
Başkanı:
**ORHAN
AYDIN**

Yatırım yapan kazanacak

Türkiye, pandeminin akabinde gelen yüksek enflasyon ile yaşamaya alışkın, deprem afeti büyük bir yıkım ve akabinde seçim ekonomisinin uygulandığı bir yılı geçirdi. Tabii bu süreçte özellikle genel seçim sonrası ekonomide makas değişikliğine gidildi. Ortodoks politikalara dönüş yapmakla birlikte yüksek maliyetlerde bedelleriyle birlikte normalleşme sürecini yakalamaya çalışıyoruz. Önceliğimiz yüksek enflasyonun yükseltilmesini keserek enflasyon karşısında ezilmemek.

ÜRETMEYE DEVAM ETMELİYİZ

2024 yılı ve sonrası için büyük düşünen, temkinli davranan ve stratejik yatırımlar yapanlar kazanacak. Özellikle Güneydoğu Asya'dan gelecek rekabet baskısı fırsatı çevrilmeli, iş birliklerine varılarak partnerlik ve lojistik üssü olma gibi fırsatları değerlendirerek pazarlarımızı ve ortaklıklarımızı geliştirmeliyiz. Kapasite kullanım oranlarını yüzde 80'lerin altına düşürmeden üretmeye devam etmeliyiz.



TÜMSİAD
Genel
Başkanı:
**YAŞAR
DOĞAN**

Ana gündemimiz enflasyonla mücadele

Türkiye'nin pozitif büyüme trendini 2023'te de sürdürmesi ülkemiz ekonomisinin gücünü ifade etmesi açısından önemli taşıyor. Yılı dünya büyüme ortalamasının üzerinde bir performansla tamamlayacağımızı öngörüyoruz. İhracatta artış trendinin 2024 yılında artarak devam etmesini bekliyoruz. Önümüzdeki süreçte ekonomimizi belirleyecek unsurların başında enflasyon ile mücadele geliyor. Devletimizin aldığı önlemler ve uygulamaya koyduğu politikaların ilk olumlu göstergeleri 2023 yılının son aylarında görülmeye başlandı.

UYGULANAN POLİTİKALARLA DAHA İYİ NOKTAYA GELECEĞİZ

TÜMSİAD olarak OVP çerçevesinde enflasyonun yeniden tek haneli bir seviyeye ineceğine inanmaktayız. Enflasyonla mücadelenin özellikle iş talep üzerinde etkili olacağı öngörüleriyle, firmamızın daha çok ihracatı hedeflemesi faydalı olacaktır. Uygulanan ekonomik politikaları ve iş dünyamızın tecrübesi ve mücadelesi ruhu ile 2024 yılında çok daha iyi noktaya ulaşacağımıza inanıyoruz.



İstanbul
Sanayi Odası
(İSO) Başkanı:
**ERDAL
BAHÇIVAN**

İstikrar oluşacağına dair beklenti arttı

2023, ülkemizi tarihi tarihte örneği olmayan bir deprem felaketiyle başladı. Çok büyük bir travmaydı. Sadece ekonomik yönden değil, psikolojik, sosyolojik, toplumsal açıdan dengeleri altüst etti. 2023'ün ilk 6 ayını deprem ve seçim ikliminde geçirdik. İkinci 6 aydan sonra kadrolarda yaşanan değişimle beraber istikrarın oluşacağına dair olan özgüven artmaya başladı. Yaşanan gelişmelerin ardından 2024 yılı, en kötünün artık geride kalmasıyla başlayacağı bir yıl olarak görülmeye başlandı.

TÜRKİYE'YE FON AKISI TEKRAR HAREKETLENDİ

İnsan kaynağımız da, maddi kaynaklarımız da, toprak kaynaklarımız da en doğru, en güçlü verim ve katkı sağlayacak şekilde kullanılmaya gerektiriyor. Son 2 aydır özellikle özel bankalar tekrar aktif bir şekilde piyasaya girmeye başladı. Diğer taraftan Türkiye'ye bir fon akışının başladığını da söyleyebiliriz. Türkiye'ye belli ölçüde nakit akışının sağlanmaması olumlu olarak değerlendirilebilir.



DEİK
Genel
Başkanı:
**NAİL
OPAK**

Yabancı yatırımcı ilgisi artacak

Küresel olarak zor geçecek olan 2024 yılında Türkiye'nin yine pozitif ayrışacağını düşünmüyoruz. Uygulanan dezinflasyon programı ile enflasyonun gerileceğini ve aynı zamanda üretim, yatırım ve ihracatı destekleyici politikalarla da büyümeyle katkı sağlanacağını düşünüyoruz. Yabancı yatırımcının yerel seçimden önce de Türkiye'ye ilgi duymasını bekliyoruz ancak seçimden sonra daha bir hareketleneceğini hem portföy yatırımlarının hem de doğrudan yatırımların artmasını öngörüyoruz.

DAHA FAZLA TİCARET İÇİN KATMA DEĞERLİ ÜRETİM

Önümüzde global ekonomide büyümenin bir miktar azaldığı, küresel enflasyonun etkisini sürdürdüğü, ticaret ve yatırımlarda dönüşümlerin yaşandığı yeni bir süreç var. Türk iş dünyası olarak bu dönemi küresel ölçekte iyi okuyarak dönüşüme adapte olacak adımları atmalı, yüksek katma değerli ürünlerle yeni pazarlara açılmalı ve trendlere uygun yatırımlarla fırsat şahamızı genişletmeliyiz.



Ankara
Ticaret Odası
(ATO) Başkanı:
**GÜRSEL
BARAN**

Türkiye Yüzyılı'na emin adımlarla

2023 yılının genelinde ekonomik büyümenin yüzde 4,4 olarak gerçekleşmesini öngörüyoruz. Enflasyon konusu tüm ülkeleri zorluyor. Bizde de enflasyonla mücadele süreci devam ediyor. 2024 yılında da temel amaç enflasyonu düşürmek olacaktır. Faiz artırımının, alınan tedbirler sayesinde ekonomide belirlen bir yavaşlamaya, çok büyük sıkıntılara yol açmayacağına inanıyoruz; bu dönemi ekonomide daha iyi verilere ulaşılabilmek için olarak daha iyi günler geçirebilmek için katlanılması gereken geçici bir zorluk olarak görüyoruz.

KÜRESEL YAVASLAMAYI FIRSAAT CEVİREBİLİRİZ

Küresel gelişmeler doğrultusunda ikiz dönüşüm olarak adlandırılan yeşil dönüşüm ile dijitalleşmeye odaklanmak gerekiyor. Hâlihazırda büyüme oranlarımız, ihracat ve istihdam rakamları Türkiye Yüzyılı'na emin adımlarla girdiğimizi gösteriyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci yüzyılına; ticarette, sporda, bilimde, kültürde, tarımda yeşenli başarılarla taçlandıracağına inanıyoruz.



Ankara Sanayi
Odası (ASO)
Genel Başkanı:
**SEVİT
ARDIÇ**

Katma değerli üretim büyük önem taşıyor

Yaşadığımız birçok sorunun altında makro çerçevede öngörülebilirlik yatıyor. Ekonomide öngörülebilirlik artınca, belirsizlikler ortadan kalkacak ve ekonominin dengelenmesi süreci ile birlikte büyüme dinamikleri de yavaş yavaş revize edilecektir. Yılı ikinci yarısından sonra enflasyonla düşüş sürecinin hızlanması ile yatırım ikliminin iyileşeceğini umut ediyoruz. Ekonomi yönetiminin katma değerli üretimi desteklemesi ülkemiz için çok olumlu bir gelişme. Kalkınma süreci, devletin iş dünyası ile sağlıklı bir işbirliği ile gerçekleşiyor. Mevcut dönemde devletin iş dünyası ile sağlıklı bir iletişim kurduğuna teberrü ediyoruz, bunu da çok önemsiyoruz.

DAHA ÇOK ÜRETİM İÇİN YÜRÜMEYİ SÜRDÜRECEĞİZ

2024 yılında anaçımız, her alanda yapısal reformların uygulamaya konularak, daha güçlü bir Türkiye hedeflerine ulaşmak olmalıdır. Biz sanayiciler, ülkemizin kalkınma hedeflerine ulaşmak için bugüne kadar olduğu gibi daha çok üretimi, istihdamı ve ihracat parolasıyla 2024'te de kararlı adımlarla yürümeye devam edeceğiz.



► Ekonomide genel denge sağlanmalı

Umudumuz mutlu bir ülke olmak



Seyit Ardıç

Ankara Sanayi Odası, (ASO) Başkanı Seyit Ardıç, "2024 yılında umudumuz, ekonomi politikalarında normalleşmenin devam ettiği, üretim gücümüzün önündeki engellerin kalktığı, Türkiye'mizin sanayinin gücüyle büyümeye devam ettiği, dışa bağımlılığın azaldığı, mutlu ve müreffeh bir ülke olmaktır" ifadesini kullandı. Ardıç, buradaki konuşmasında, Irak'ın kuzeyindeki Peñçe Kilit Harekatında hain terör şehit olan 12 Mehmetçiğe Allah'tan rahmet dileyerek, "Şehitlerimizin ailelerinin ve milletimizin başı sağ olsun" ifadesini kullandı. Enflasyonla mücadelede, fiyat istikrarının ve finansal istikrarın tesisi, makroekonomik öngörülebilirliğin sağlanması ekonominin en acil ihtiyaçları olduğuna işaret eden Ardıç, "Orta ve uzun vadede ise üretimde nitelik ve verimlilik artışlarının sağlanması, sürdürülebilir büyüme için temel hedefimiz." değerlendirmesinde bulundu. Enflasyonla müca-

delede, verimsiz kamu harcamalarından tasarruf edilip, verimlilik odaklı kaynak tahsisiyle üretim artışının desteklenmesinin önemli olduğunu belirten Ardıç, şunları kaydetti: "Maliye Bakanı'muz Sayın Mehmet Şimşek'in bu konuda sarf ettiği bir cümle var, çok değerli buluyorum. 'En büyük tasarruf, kaynakların üretken alanlara yönlendirilmesidir.' demişti. Yapılması gereken tam olarak bu. Eğer kararlı ve sabırlı bir şekilde kaynaklar üretken alanlara yönlendirilirse, üretimde ve dolayısıyla büyümenin kalitesinde önemli kazanımlar elde edeceğimizi değerlendiriyorum." Gelecek yıldan beklentilerini de paylaşan Ardıç, "2024 yılında umudumuz, ekonomi politikalarında normalleşmenin devam ettiği, enflasyonun düştüğü, üretim gücümüzün önündeki engellerin kalktığı, Türkiye'mizin sanayinin gücüyle büyümeye devam ettiği, dışa bağımlılığın azaldığı, mutlu ve müreffeh bir ülke olmaktır" dedi.

GÜÇLÜ DESTEK BEKLIYORUZ

Ankara Sanayi Odası Başkanı Seyit Ardıc, 2024 yılında iş dünyasının beklentilerini anlattı.

Ardıc, "Yeni yılda sanayicimizin ihtiyaç duyduğu teknolojik yatırımların tesviki için devletimizden daha güçlü destek bekliyoruz" dedi.

BÜYÜME İÇİN İŞ BİRLİĞİ GEREKİR

Ardıc, "Ekonomi yönetiminin yüksek katma değerli ve teknoloji yoğunluklu üretimi desteklemesi ülkemiz için çok olumlu bir gelişme. Kalkınma süreci, devletin iş dünyası ile sağlıklı bir işbirliği ile gerçekleşir. Mevcut dönemde devletin iş dünyası ile sağlıklı bir iletişim kurduğunu tecrübe ediyoruz, bunu da çok önemsiyoruz" dedi.

Özel
Faruk Gökyurt
Haber

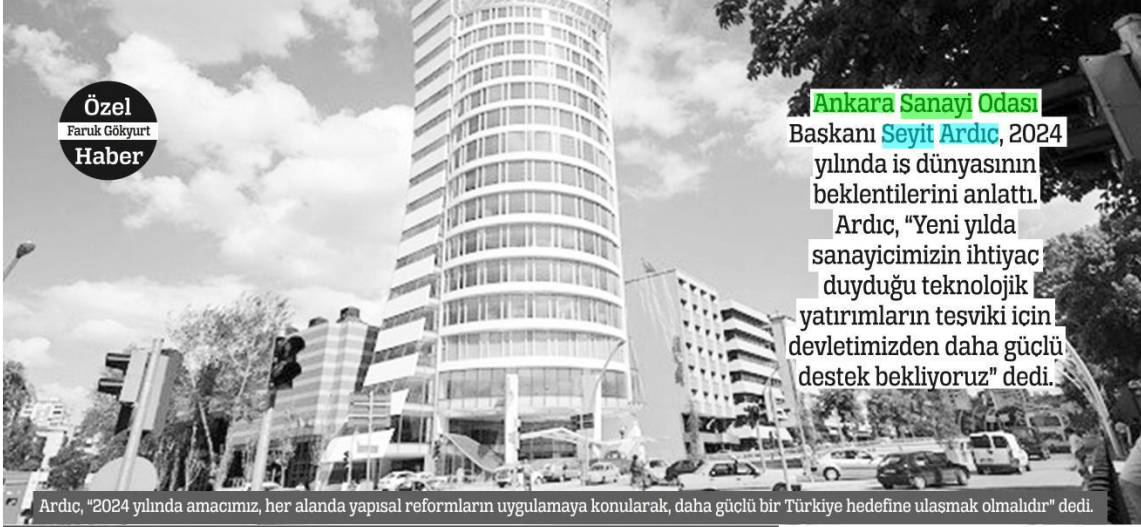
HEDEF GÜÇLÜ TÜRKİYE

Ardıc sanayideki kalifiye eleman açığına dikkat çekerek "İşgücü piyasasının en temel sorunlarından biri haline gelen "beceri uyumsuzluğu" ve bunun sonucu olan sanayideki "işsizlik" probleminin çözümü için de 2024'te kalıcı adımlar atılmasını ve eğitim sisteminde buna uygun reform yapılmasını umut ediyoruz. 2024 yılında amacımız, daha güçlü bir Türkiye hedefine ulaşmak olmalıdır" ifadelerini kullandı. » 3'te

Ardıc: 2024 yılında amacımız, her alanda yapısal reformların uygulamaya konularak, daha güçlü bir Türkiye hedefine ulaşmak olmalıdır.



GÜÇLÜ DESTEK BEKLIYORUZ



Özel
Faruk Gökyurt
Haber

Ankara Sanayi Odası
Baskanı **Seyit Ardic**, 2024 yılında iş dünyasının beklentilerini anlattı. Ardic, "Yeni yılda sanayicimizin ihtiyaç duyduğu teknolojik yatırımların tesviki için devletimizden daha güçlü destek bekliyoruz" dedi.

Ardic, "2024 yılında amacımız, her alanda yapısal reformların uygulamaya konularak, daha güçlü bir Türkiye hedefine ulaşmak olmalıdır" dedi.

Yeni yıl ile beraber iş dünyası da yeni yatırımlarla yoluna devam ediyor. Gazetemize açıklamalarda bulunan **Ankara Sanayi Odası** Başkanı **Seyit Ardic** 2024 yılında iş dünyasının beklentilerini anlattı. Ardic, "Yeni yılda sanayicimizin ihtiyaç duyduğu teknolojik yatırımların tesviki için devletimizden daha güçlü destek bekliyoruz" dedi. Türk sanayicisinin beklentilerine değinen Ardic, "2024 yılında amacımız, her alanda yapısal reformların uygulamaya konularak, daha güçlü bir Türkiye hedefine ulaşmak olmalıdır. 2024 yılında kalıcı adımlar atılarak kalifiye işçi acığı-



nin giderilmesi gerekiyor" ifadeleri ile de sanayideki kalifiye eleman azlığına dikkat çekti.

BÜYÜME İÇİN İŞ BİRLİĞİ GEREKİR

ASO Başkanı **Seyit Ardic**, "Ekonomi yönetiminin yüksek katma değerli ve teknoloji yoğunluklu üretimi desteklemesi ülkemiz için çok olumlu bir gelişme. Kalkınma süreci, devletin iş dünyası ile sağlıklı bir işbirliği ile gerçek-

leşir. Mevcut dönemde devletin iş dünyası ile sağlıklı bir iletişim kurduğunu tecrübe ediyoruz, bunu da çok önemsiyoruz. İlerleyen süreçte; sürdürülebilir bir enflasyon, istikrarlı bir faiz ve kur düzeyi ile birlikte ekonomimize olan güvenin tesis edilerek, yatırımcılarımızın yeniden yatırım fırsatlarını değerlendirmeye alacaklarına inanıyorum" dedi.

DESTEK BEKLIYORUZ

Ardic, "Sağlıklı bir büyüme için; üretim, verimlilik, dijitalleşme ile işgücünün niteliğinin ne kadar önemli olduğunu da unutmamamız gerekir. Bu noktada yeşil ve dijital dönüşümü de en kısa sürede gerçekleştirmemiz gerekiyor. Yeni yılda sanayicimizin ihtiyaç duyduğu teknolojik yatırımların tesviki için devletimizden daha güçlü destek bekliyoruz" ifadelerini kullandı.

HEDEF GÜÇLÜ TÜRKİYE

Ankara Sanayi Odası Başkanı **Seyit Ardic** sanayideki kalifiye eleman açığına dikkat çekerek şu sözlerle açıklamalarını bitirdi; "İşgücü piyasasının en temel sorunlarından biri haline gelen "beceri uyumsuzluğu" ve bunun sonucu olan sanayideki "İscisizlik" probleminin çözümü için de 2024'te kalıcı adımlar atılması-

ni ve eğitim sisteminde buna uygun reform yapılmasını umut ediyoruz. 2024 yılında amacımız, her alanda yapısal



reformların uygulamaya konularak, daha güçlü bir Türkiye hedefine ulaşmak olmalıdır. Biz sanayiciler, ülkemizin kalkınma hedeflerine ulaşmak için bugüne kadar olduğu gibi daha çok üretim, istihdam ve ihracat parolasıyla

2024'te de kararlı adımlarla yürümeye devam edeceğiz."





ODALAR

2024
Patronlar ve yöneticilerin gözünden

“Temkinli ama kararlı olmalıyız”

Cumhuriyetin ilanının 100. yıldönümü olan 2023'ü, gururla ve coşkuyla ama aynı zamanda buruk bir şekilde geri bırakıyoruz. Senenin başında asrın felaketi olan nitelendirilen deprem kâbusunu 11 ilimizde yaşadık. Senenin sonunda İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği vicdansız ve acımasız saldırının dehşetiyle sarsıldık. Ekonomideyse enerji ile gıdadaki arz ve tedarik sorunları, yüksek enflasyon, jeopolitik gerilimler ve savaşların olumsuz yansımalarıyla karşılaştık. Yaşanan tüm zorluklara rağmen 2023 yılında ekonomide beş alanda rekor kırdık. Üretim hacminde (GSYİH) ilk



Rifat HİSARCILIOĞLU /
Türkiye Odalar ve Borsalar
Birliği (TOBB) Başkanı

defa 1 trilyon doları geçtik. İstihdamda yine ilk defa 32 milyon kişiye ulaştık. Her yeni takvim yılı, bir yeni başlangıç umuduyla birlikte gelir. Reel sektör olarak yeni bir yıla girerken, ekonomideki gidişatı gelecek için umut verici görüyoruz. Ekonomi yönetimi reformlara odaklanmalı. Özel sektör olarak bizlerde üretime, istihdama, yatırıma, ihracata devam etmeliyiz. Risklere değil, fırsatlara odaklanmalıyız ve eksenini genişletmeliyiz. Temkinli ama kararlı bir şekilde ilerlemeyi sürdürmeliyiz. 2024'de reel sektör için belirsizlik yerine umut hâkim olmasını diliyoruz.

“2024, kötü günlerin geride kaldığı bir yıl olarak görülüyor”

2023, ülkemiz için tarihte örneği olmayan bir deprem felaketiyle başladı. Çok büyük bir travmaydı. Sadece ekonomik yönden değil, psikolojik, sosyolojik ve toplumsal açıdan dengeleri altüst etti. 2023'ün ilk altı ayını deprem ve seçim ikliminde geçirdik. İkinci altı aydan sonra kadrolarda yaşanan değişimle beraber istikrarın oluşacağına dair olan öz güven artmaya başladı. Yaşanan gelişmelerin ardından 2024 yılı, en kötünün artık geride kalmaya başlayacağı bir yıl olarak görülmeye başlandı. Ancak 2023'ün son günlerinde dünyada yaşanan durgunluğun etkileri



Erdal BAHCIVAN / İstanbul
Sanayi Odası (ISO) Başkanı

de hissedilmeye devam ediyor. Bir taraftan dünyada bizleri bekleyen durgunluk tehlikesi devam ederken, diğer taraftan Türkiye'de enflasyonla katı bir mücadele yürütülüyor. Aslında enflasyon konusunda Türkiye ve dünya açısından henüz tam anlamıyla emin olunamayan bir seviye var. İç piyasada enflasyonla mücadelede şu anda en önemli silah faizler olarak gözükmüyor. Yüksek faiz durumu ekonomik aktiviteleri de ciddi şekilde yavaşlatıyor. Bu da iç piyasada durgunluk yaşanacağına işaret ediyor. Ama ihracatta fırsatlar oluşabilir.

“Enflasyon ve üretimde dengelenme yılı”

Türkiye ekonomisinin büyüklüğü dolar cinsinden yıllıklandırılmış veriyle 1 trilyon 76 milyar dolar olarak hesaplanırken, kişi başına gelir de 12 bin 449 dolar olarak tahmin edildi. Üçüncü çeyrekte kaydedilen yüzde 6'ya yakın büyüme, benzer ülkelerle kıyaslandığında önemli bir artışa ve potansiyele işaret ediyor. Tüketimin büyümeye katkısında ortaya çıkan belirgin yavaşlamayı ise yeni programın hedefleriyle uyumun ve ekonomide dengelenmenin işareti olarak yorumluyoruz. Sanayinin yeniden pozitif katkıya dönmesi ile yatırımların büyümeye katkısının yeniden artış



Şekib AVDAGIÇ / İstanbul
Ticaret Odası (İTO) Başkanı

göstermesi de olumlu gelişme olarak öne çıkıyor. Çünkü büyümeden daha önemli olan, onunla elde edilen kalkınmadır. Dolayısıyla ekonomi politikalarının da kalkınmayı esas alan temellere ve önceliklere göre şekillendirilmesini önemsiyoruz. 2024 yılında bir yandan enflasyonla mücadele ederken bir yandan da üretimin, istihdamın ve ihracatın önceliklendirildiği politikaların bir denge içinde götürülmesini önemsiyor ve gerekli buluyoruz. Yolumuz uzun olabilir, ama sorunlarımız çözümsüz değil.

“Ekonomide güven veren bir ortam oluştu”

Yıllık değerlendirmeyi daha anlamlı kılmak adına, yılı ikiye bölmekte fayda var. Yılın ilk yarısında, tarihimizin en büyük felaketlerinden birini yaşadık. 6 Şubat depremi ile binlerce canımızı toprağa verirken, ekonomik açıdan da ciddi bir kayıpla karşı karşıya kaldık. Tüm planları ve dengeleri bozan bu yıkımı, olağanüstü bir dayanışma ile aşmaya gayret ettik. Son iki yıldır artan kırılma noktalarımız ve yüksek enflasyonun yarattığı tahribat, seçim sonrasında en kritik konuları idi. Yılın ikinci yarısı ise yeniden yapılanma ve kırılma noktaları azaltmaya yönelik oldu. Bu kapsamda da yenilenen ekonomi



Ender YORGANCILAR /
Ege Bölgesi Sanayi Odası
(EBSO) Başkanı

yönetimi ile çok ciddi güven veren rasyonel adımlar atıldı ve atılmaya da devam ediliyor. İş dünyası olarak temel beklentimiz, ivedilikle ekonomiye odaklanılması ve yanlış uygulamalardan geri adım atılması, ihracatçının ve sanayicinin önündeki belirsizliğin kaldırılması idi. Bugün itibarıyla sorunların tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmasa da bu yönde atılan iyi niyetli ve gerçekçi adımlar, yılın ilk yarısına göre daha güven veren bir ortamın oluşmasına neden oldu.



Patronlar ve yöneticilerin gözünden

“İşsizlik probleminin çözümü için kalıcı adımlar atılmalı”

Orta Vadeli Program'da ve Merkez Bankası'nın enflasyon raporunda, yılın ikinci yarısından sonra enflasyonda düşüş süreci beklentisi var. Yılın ikinci yarısında enflasyonda düşüş sürecinin hızlanmasıyla yatırım ikliminin iyileşeceğini umut ediyoruz. Yatırım Taahhütlü Avans Kredileri açıklandı. Ekonomi yönetimi reel sektörün finansmana ulaşımı için yoğun çaba içinde. Bütün bunların üretim, yatırım ve ihracata olumlu yansıtacağını umut ediyoruz. İlerleyen süreçte; sürdürülebilir enflasyon, istikrarlı faiz ve kur düzeyi ile ekonomimize olan güvenin tesis edilerek, yatırımcılarımızın yeniden yatırım



Seyit ARDIÇ / Ankara Sanayi Odası (ASO) Yön. Krl. Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

fırsatlarını değerlendireceklerine inanıyorum. Yeşil ve dijital dönüşümü en kısa sürede gerçekleştirmeliyiz. Yeni yılda sanayicimizin ihtiyaç duyduğu teknolojik yatırımların teşviki için devletimizden daha güçlü destek bekliyoruz. Ayrıca işgücü piyasasının en temel sorunlarından 'beceri uyumsuzluğu' ve bunun sonucu olan sanayideki 'işsizlik' probleminin çözümü için de 2024'te kalıcı adımlar atılmasını ve eğitim sisteminde buna uygun reform yapılmasını umut ediyoruz. 2024'te amacımız, her alanda yapısal reformların uygulamaya konularak daha güçlü bir Türkiye hedefine ulaşmak olmalı.

“İkiz dönüşüme odaklanmalıyız”

Enflasyon tüm ülkeleri zorluyor. Bizde de enflasyonla mücadele süreci devam ediyor. 2024 yılında da temel amaç, enflasyonu düşürmek olacak. Faiz artırımının, alınan tedbirler sayesinde ekonomide belirgin bir yavaşlamaya, çok büyük sıkıntılara yol açmayacağına inanıyor; bu dönemde ekonomide daha iyi verilere ulaşabilmek, ülke olarak daha iyi günler görebilmek için katlanılması gereken geçici bir zorluk olarak görüyoruz. Küresel tabloya baktığımızda ekonomide yavaşlama sinyalleri geliyor. Bu süreçte ülke olarak öne çıkmak için ihracat pazarlarını geliştirmek



Gürsel BARAN / Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı

ve katma değerli ürünlere yönelmek gerektiğine inanıyoruz. Küresel gelişmeler doğrultusunda ikiz dönüşüm olarak adlandırılan yeşil dönüşüm ile dijitalleşmeye odaklanmak gerekiyor. Bu iki süreci doğru yönetenler, küresel ekonomide avantaj elde edecek fırsatlar yakalayacak. Hâlihazırdaki büyüme oranlarımız, ihracat ve istihdam rakamları 'Türkiye Yüzyılı'na emin adımlarla girdiğimizi gösteriyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci yüzyılı; ticarete, sporda, bilimde, kültürde, tarımda, sanayide ve diğer tüm alanlarda yepyeni başarılarla taçlandıracağına inanıyoruz.

“Adana'nın önemi daha da artacak”

Adana olarak 2023 yılının ilk 11 ayında toplamda 2 milyar 647 milyon dolar ihracat gerçekleştirdik. Özellikle bu yılın Kasım ayında ise 291 milyon 163 bin dolarlık ihracat ile tüm zamanların aylık ihracat rekorunu kırdık. 2024 yılı itibarıyla gelecek beş yıl içinde Türkiye'nin endüstrisinin ilk nefesini aldığı, tarımdan sanayiye geçişin doğduğu şehir olan Adana'nın önemi giderek artacak. Adana, Türkiye'nin ikinci yüzyılında yeni yatırım alanları ve mevcut üretim kapasitesi ile ülkemizin gelişimine en büyük katkı sağlayan lider şehirlerin başında geliyor. Toplam beş yeni organize sanayi bölgesi



Zeki KIVANÇ / Adana Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

ve birçok küçük sanayi sitesinin kurulmasıyla Adana'nın ülkemiz ekonomisine katkı sağlayacak bir merkez olmasını hedefliyoruz. Adana'nın bu yatırımlarla Türkiye'nin ikinci bir Marmara bölgesi olacağına inanıyoruz. Adana Sanayi Odası olarak, üyelerimizin rekabet gücünü artırmak ve Adana'nın ekonomik potansiyelini maksimum düzeyde kullanmak adına, var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

“Yabancı sermaye yatırımlarının artması için fırsat yılı”

Yeni ekonomi yönetimi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın izlediği politikalar; ekonomiye olan güveni yükselterek, Türkiye'nin kredi risk priminde (CDS) düşüş sağladı ve bu durum uzun vadeli yatırımların finansmanı açısından ülkemizin kredibilitesine olumlu yansıdı. 2024'te de Orta Doğu'da devam eden jeopolitik gerilim, küresel resesyon, parasal sıkışmanın gecikmeli etkileriyle birlikte finansmana erişim sorunları, enerji maliyetleri ve enflasyon başlıca riskler arasında yer almaya devam ediyor. 2024, aynı zamanda yerel seçimlerin de yer aldığı bir yıl olacak. Bununla birlikte; yeşil dönüşüm,



Ayhan ZEYTİNOĞLU / Kocaeli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

dijitalleşme ve sürdürülebilirlik konuları önemini korumaya devam edecek. Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına girdiğimiz 2024'te aynı zamanda, başta ekonomi olmak üzere, birçok yapısal sorunun çözümüne de katkı sağlayacak olan Avrupa Birliği ile ilişkilerimizin yeniden canlandırılması ve yabancı sermaye yatırımlarının artması için önemli bir fırsat yılı olduğuna inanıyoruz. 2024'ün ekonomimizde sürdürülebilir, kaliteli bir büyüme ile fiyat istikrarının sağlandığı ve orta vadeli programda yer alan yapısal reformların kararlılıkla uygulandığı bir yıl olmasını temenni ediyoruz.

2024
Patronlar ve yöneticilerin gözünden

“Ülkemize katma değer sağlamak için çalışmaya devam”

Uygulamaya konulan yapısal reformların etkisiyle 2024'te yavaş da olsa bir toparlanma dönemine gireceğiz. Özellikle 2024'ün ikinci yarısından itibaren fiyat istikrarını sağlamaya yönelik adımlarının etkisini göstermesini bekliyoruz. Merkez Bankası'nın son dönemde uygulamaya başladığı sıkı para politikası sonucu 2024'te de faizler yüksek seyretmeye devam edeceği için, bankaların kredi verme iştahlarında belirgin artışlar göremeyeceğiz. Kredi bulabilen işletmeler de yüksek maliyetlerden dolayı kullanmak istemeyecekler. Dolayısıyla finansmana erişim problemi 2024'te de devam



Mehmet BÜYÜKSİMİTÇİ /
Kayseri Sanayi Odası Y.K. Başkanı,
TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

edecek gibi görünüyor. 2024'te üreticiyi ve ihracatçıyı dünya ile rekabet edebilecek seviyeye getirecek teşvik ve desteklerin devreye alınması, bu zorlu dönemde ekonominin çarklarını döndürmeye devam ettirilebilmesi için finansmana erişimin kolaylaştırılması önem arz ediyor. Makroekonomik istikrarı amaçlayan adımların da kararlı şekilde atılması, Orta Vadeli Program'da hedeflenen yüzde 4'lük büyümeye giden yolda elimizi güçlendirecektir. Sanayiciler olarak bizler, ülkemize katma değer sağlamak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

“Ar-Ge ile inovasyona önem vermeliyiz”

2024 yılının arifesinde, Merkez Bankası faiz oranlarını reel düzeye çekerek enflasyonu kontrol altına almaya çalışırken, hükümetin de bütçe politikaları ve yapısal reformlarla büyümeyi desteklemesi önemli. Ülkemiz; Türkiye Yüzyılı'na dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olma hedefiyle girdi. Bu hedefin lokomotifini üretim ve ihracat. Bunun için verimliliği ve teknolojik düzeyi arttırmaya ihtiyacımız var. Yapılması gerekenler ise ekonomik faaliyette teknoloji kullanımına Ar-Ge ile inovasyona önem vermek, yeşil dönüşümü ve dijital dönüşümü gerçekleştirmemiz



Ömer GÜLSOY / Kayseri
Ticaret Odası Yönetim
Kurulu Başkanı

gerekiyor. İkiz dönüşümün bütün üyelerimizde kurum kimliği haline gelmesi çok önemli. Bunların yanında markalaşma ile çalışmamalarımızı yoğunlaştırmamız büyük önem taşıyor. Bunun yolu da özel sektörü destekleyecek uzun vadeli, bütüncül ve akıllı politikalardan geçiyor. Piyasaların hareketlenmesi, yatırım, üretim, istihdam ve ihracatın artması için sürekli dile getirdiğimiz üzere uzun vadeli finans kaynaklarına erişememiz gerekiyor. Özel sektörün önünü açacak olumlu adımları yakından takip ediyoruz.

“Tarım politikaları, en az para politikası kadar önemli”

Belirsizlik iş dünyasının önündeki en büyük engeldir. Bu nedenle yeni ekonomi programını, programda yer alan hedeflerini gerçekçi buluyor, yapısal alanlarda gerçekleştirilmesi planlanan çalışmalarını ve reformları büyük bir heyecanla yakından takip ediyoruz. Yeni OVP'de, özellikle vurgulanan teşvik ve desteklere ilişkin geliştirilecek tedbirler ile Ar-Ge ve teknolojiye teşviklerine ilişkin tedbirlerin ön plana çıktığı bir anlayış görüyoruz. Sanayi üretiminin teknolojik yapısının güçlendirmesi, yeşil dönüşüm, enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik



Ali BAHAR / Antalya Ticaret
ve Sanayi Odası Yönetim
Kurulu Başkanı

konuları bizler için çok önemli. Sanayi odaklı bir dengeli büyümeyi öngören politikaların hayata geçirilmesi yönünden çok ciddi beklentilerimiz vardı. Şimdi yeni OVP ile bu gerçekleşmiş görünüyor. Özellikle katma değer yaratacak “nitelikli üretim” konusuna vurgu yapılmasını önemli görüyoruz. Birçok kez dile getirdiğimiz diğer önemli konu da, köklü bir tarım reformu yapılması ve ciddi bir gıda politikası uygulanması konusudur. Tarım politikalarının da en az para ve maliye politikaları kadar önemli.

“OVP'nin kararlılıkla uygulanması, finansal istikrara katkı sağlar”

Eylül'de önümüzdeki üç yılın (2024-2026) ekonomi dengelerini ortaya koyan Orta Vadeli Program (OVP) açıklandı. Program, ekonomik gelişmeler çerçevesinde sıkı para politikası, mali disiplin ve yapısal reformlar olmak üzere üç temel dayanak üzerine kurgulandı. Programda, yapısal reformlar önceki OVP'lere göre daha kapsamlı yer aldı. Programda üretime dayalı bir kalkınma hedefleniyor. Ayrıca enflasyonu önçeleme, üretim ve ihracat odaklı büyümeyi amaçlaması oldukça önemli. Burada öne çıkacak en önemli şey, mali disiplin olacak. OVP'nin istişare ile



Selçuk ÖZTÜRK / Konya Ticaret
Odası Başkanı Yön. Krl. Başkanı,
TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

hazırlanmasından büyük bir memnuniyet duyduk. Bu bakış açısının programın uygulamasındaki başarısına katkı sağlayacağına inanıyoruz. Belirsizliklerin giderek arttığı bir küresel süreçten geçiyoruz. İşte bu noktada 2024'te OVP'nin kararlılıkla uygulanacak olması finansal istikrarın sağlanmasında katkı yapacaktır. Bu da iş dünyamızın yatırım ve üretim kapasitesini arttıracaktır. Konya olarak da 2024'te öncelikli hedeflerimiz; ihracata dayalı büyüme, sanayide teknolojik dönüşümü ve verimliliği gerçekleştirmek olarak belirledik.